

Martin Fahlgren

Jacques Baud om Majdanupproret

Introduktion

Proryska redogörelser för Majdanupproret (december 2013-mars 2014) är för det mesta uselt underbyggda av fakta. Det gäller även Jacques Bauds bok *Operation Z*.¹

Nedan återges bokavsnittet som jag sedan kommenterar, men här ska jag först peka på några aspekter som är viktiga att ha i åtanke när man studerar och analyserar historiska processer, i synnerhet när det råder olika uppfattningar om vad som skett.

Den som vill förstå och skildra ett omstritt historiskt förlopp måste närma sig detta med ett öppet sinne. Det duger inte att plocka ut enstaka händelser och glimtar för att bekräfta en förutfattad mening, utan man måste studera händelserna grundligt och vara beredd att korrigera sin uppfattning när fakta visar att det är nödvändigt. Tyvärr är faktaresistens mycket vanlig bland proryska sajter och individer som är påverkade av ryskinspirerad desinformation.

För att förstå Majdanupproret krävs kännedom om bakgrunden, dvs de politiska, sociala och andra motsättningar och omständigheter som ledde fram till detta. Det är också viktigt att förstå att Majdanupproret handlade om massprotester, som berodde på ett uppdämt missnöje, och inte på konspirativa manipulationer utifrån. I synnerhet måste man känna till att den proryske korrupte presidenten Janukovyts med tiden hade blivit alltmer impopulär. Droppen som fick bägaren att rinna över var att han vägrade att skriva under det associationsavtal med EU som han själv hade lovat att göra innan han valdes till president.

Baud nämner ”regeringens beslut att skjuta upp undertecknandet”, men inte att det var presidenten Janukovyts som vägrade göra det. Baud berättar inte heller att Janukovyts med tiden hade blivit alltmer hatad och varför – förmodligen därför att det skulle försvaga den bild som Baud försöker måla upp. Därmed blir också massprotesterna i stort sett obegripliga. För Baud ointresserad av massrörelsen som bar upp Majdanupproret och som till syvende og sist även bestämde dess utgång. I stället framför han en konspirationsteori enligt vilken utländska krafter (ett amerikanskt sändebud) orkestrerar en statskupp över huvudet på alla andra utom ett litet skikt ukrainska politiker. Detta att ignorera betydelsen av en folklig revolt och i stället skylla på konspirativa – inhemska och/eller utländska – maktgrupper som arbetar i det fördolda, är en förklaringsmodell som ofta tillgrips av förtryckarregerimer och deras papegojor.

I det följande försöker jag inte redogöra för händelserna i detalj, utan inskränker mig till att kommentera Bauds framställning. För en läsvärd historisk skildring hänvisas till Peter Johnssons [Majdanupproret 2013-14](#), som finns på Marxistarkivet, och som där kompletterats med tips på TV-dokumentärer m m, samt ett avsnitt om Janukovyts påkostade lyxpalats, vilket illustrerar hur han använt sin makt för att berika sig själv.²

Men låt oss först överlämna ordet till J Baud. Detaljerade kommentarer följer efter detsamma. Den som vill veta mer rekommenderas att ta del av noterna i kommentar-avsnittet, vilka syftar till att fördjupa och komplettera med fler fakta. Allra sist ges lästips med böcker, artiklar m m.

Martin F

¹ För en mer övergripande granskning av Bauds syn på kriget i Ukraina, se [Strålkastarljus på putinkramaren Jacques Baud](#).

² Se https://en.wikipedia.org/wiki/Mezhyhirya_Residence och fotosamlingen som visar lyxen inomhus: [https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Interior_of_Mezhyhirya_\(residence\)](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Interior_of_Mezhyhirya_(residence))

Jacques Baud, *Operation Z* s. 39-42

2.7.2. Euromajdan och militariseringen av konflikten

Majdan-revolutionen är uppdelad i flera sekvenser, vars aktörer var olika. Idag försöker de som drivs av hat mot Ryssland att slå samman dessa olika sekvenser till ett enda ”demokratiskt momentum”. Det är ett sätt att godkänna de brott som begåtts av Ukraina och dess nynazister.

Till en början samlades folk i Kiev, besvikna över regeringens beslut att skjuta upp undertecknandet av fördraget, på gatorna. Ingen revolution eller något maktskifte ägde rum, utan det var ett enkelt uttryck för missnöje. Tvärtemot vad väst hävdar var Ukraina, som vi sett, då djupt splittrat i frågan om närmande till Europa.

På detta stadium verkade det inte som om ukrainarna generellt var fientliga mot Ryssland. Men USA, som arbetade bakom kulisserna för att utnyttja folklig dynamik till att dra åt snaran om Rysslands hals, tog snabbt kontroll över situationen.³

År 2014 arbetade jag i Nato och kunde, så att säga från insidan, observera den ukrainska krisen. Redan från början var det tydligt hur väst underblåste situationen. Videor visar att kuppmaakarna fick stöd av beväpnade män som talade engelska med amerikansk accent ... Den tyska tidskriften *Der Spiegel* påminde om närvaron av legosoldater från firman Academi (tidigare Blackwater, ett olycksbådande minne från Irak och Afghanistan).⁴ Den tyska under rättelsetjänsten BND (Bundesnachrichtendienst) informerade tydligen den tyska regeringen. Jag informerade mina diplomatiska kontakter vid OSSE ... men det var snart bortglömt.

Ett telefonsamtal mellan Victoria Nuland, då USA:s biträdande utrikesminister för Europa och Eurasien, och Geoffrey Pyatt, USA-ambassadören i Kiev, avslöjat av *BBC*, visade att det var amerikanerna som valde ut medlemmarna i den framtida ukrainska regeringen, utan hänsyn till ukrainarna och européerna. Samtalet blev berömt tack vare Nulands ord ”F*** the EU!” och vittnar om att EU bara var en dörrmatta i denna affär.⁵

³ David R. Marples: ”Comparing Ukraine's Maidan 2004 with Euromaidan 2014”, www.e-ir.info, 14 juli 2017. <https://www.e-ir.info/2017/07/14/comparing-ukraines-maidan-2004-with-euromaidan-2014/>

⁴ ”Ukrainische Armee bekommt offenbar Unterstützung von us-Söldnern”, *Der Spiegel*, 11 maj 2014.

⁵ Det finns en utskrift av detta samtal på *BBC*:s hemsida. ”Ukraine crisis: Transcript of leaked Nuland-Pyatt

För att framställa denna revolution som demokratisk maskerades ”västs” högst verkliga inblandning på ett skickligt sätt av Rysslands imaginära. Genom att hävda att upproren i Donbass och Krim var resultatet av rysk intervention dolde man att en stor del av befolkningen inte godkände störet av regeringen, som var både olagligt och illegitimt. Av samma skäl har kuppmaakarnas ultranationalism systematiskt förringats, liksom man förringat legitimiteten i kraven från de rysktalande som anklagats för att vara agenter för Moskva.

Starten på Euromajdan-händelserna var folklig och godmodig. Men strax efter att en överenskommelse nåtts med demonstranterna om att hålla ett nytt allmänt val i slutet av 2014 och få till stånd en demokratisk övergång,⁶ förändrades aktörerna. Ultranationalister och andra väststödta nynazister tog över. Det undertecknade avtalet respekterades inte och våldsamheter utbröt. Långt ifrån att vara uttryck för en demokratisk revolution var händelserna verk av radikala grupper från västra Ukraina (Galizien), som inte var representativa för alla ukrainare. Det var de som störtade president Janukovyjtj.

Euromajdan var därför en folklig men inte demokratisk händelse. I maj 2022, under en konferens i Schweiz, ropade en högerextrem journalist till mig: ”Det som folk gillar är demokratiskt!” Faktum är att han formulerade den populistiska princip som ligger till grund för fascismen som, vilket vi ska se längre fram, inspirerade de ukrainska nynazisterna. Dessutom varnade en tidigare deltagare i Majdan-händelserna för att ”denna revolution återspeglar fascismens framväxt”.⁷

Som tidskriften *L'Observateur* påminner oss om var Majdan-revolutionen 2014 inget annat än en statskupp, ledd av USA och med stöd av EU.⁸ I december 2014 sa George Friedman, grundare och tidigare vd för den amerikanska geopolitiska underrättelseplattformen STRATFOR, i en intervju med den ryska tidningen *Kommersant*:

Ryssland definierar händelsen som ägde rum i början av det här året [i februari 2014] som en kupp organiserad av USA.

Och i sanning, detta var den mest flagranta [stats]kuppen i historien.⁹

Till skillnad från europeiska observatörer noterade Atlantic Council, som är vänskapligt sinnat till Nato, snabbt att majdanrevolutionen hade kapats av vissa oligarker och ultranationalister.¹⁰ Organisationen konstaterade att de reformer som Ukraina hade lovat att genomföra inte har genomförts och att medierna i väst har hållit fast vid en ”svartvit” berättelse, utan minsta kritiska hållning.

Det som Raphael Glucksmann kallar en ”demokratisk revolution” var alltså inget annat än en kupp, genomförd utan någon laglig grund, mot en regering vars val OSSE hade beskrivit som ”transparent och ärligt” och som ”en imponerande uppvisning i demokrati”.¹¹ Därefter

call”, *BBC News*, 7 feb. 2014. [Länk: <https://www.bbc.com/news/world-europe-26079957> /MF]

⁶ Ian Traynor: ”Ukraine protests: end nears for Viktor Yanukovich despite concessions”, *Guardian*, 21 feb. 2014. <https://www.theguardian.com/world/2014/feb/21/ukraine-protests-viktor-yanukovich-election>

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=RERHrhfQQoc>

⁸ Pierrick Tillet: ”Le coup d'État ukrainien a bien été piloté par les États-Unis: la prevue”, *L'Obs*, 25 jan. 2017. Uppdaterad 11 mars 2014.

⁹ ”La 'politique-système' des USA en Ukraine mise à nu”, *Le Club Mediapart*, 24 jan. 2015.

<https://blogs.mediapart.fr/danyves/blog/240115/Ia-politique-systeme-des-usa-en-ukraine-raise-nu>.

¹⁰ Maxim Eristavi: ”Ukraine Is in the Middle of a Counterrevolution Again. Is Anyone Paying Attention?”, *Atlantic Council*, 29 mars 2017. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-is-in-the-middle-of-counterrevolution-again-is-anyone-paying-attention/>

¹¹ Ukraine: ”L'OSCE reconnaît la bonne tenue de l'élection”, *Le Monde/AFP*, 8 feb. 2010.

dömdes president Janukovyjtj, som hade blivit demokratiskt vald, för ”högförräderi” när han försvarade den konstitutionella ordningen.¹²

Reaktionerna från ukrainarna på den statskupp som avslutade händelserna på Majdan var mycket olikartade, både i sak och till form. Nationalisterna stormade de regionala förvaltningarna i norra delen av landet, medan lojalisterna i söder och öster ville upprätthålla den konstitutionella ordningen.

* * * * *Så långt Jacques Baud* * * * *

Kommentarer

Baud ger inte en sammanhållen beskrivning av utvecklingen, baserad på fakta som kan verifieras av trovärdiga källor, utan hänvisar till obevisade påståenden, lösryckta uppgifter och rykten vars ursprung kan vara en tidningsartikel eller ett uttalande av någon person (utan närmare insyn i skeendet). Vi kommer att ge flera exempel på det och hur Baud använder dem för att driva sin linje. En del av dessa uppgifter visar sig vid närmare undersökning inte bevisa någonting överhuvudtaget.

1. Redan i första stycket sätter Baud tonen och skriver att de som stödjer Ukraina ”drivs av hat mot Ryssland”¹³ och försöker ”godkänna de brott som begåtts av Ukraina och dess nynazister”. Vilka är dessa brott och vilka är de ukrainska nynazisterna som han lägger så stor vikt vid? Detta att nynazister spelade en avgörande roll under Majdanupproret är en av de myter som är en hörnsten i den ryska historieskrivningen av händelseförloppet. Att extremhögern i stort sett alltid varit liten i Ukraina efter separationen från Ryssland (mycket mindre än i de flesta andra europeiska länder och i Ryssland) spelar ingen roll för Baud och andra Putin-kramare.

2. Baud inleder med att slå fast att den folkliga mobilisering som utmärkte Majdanupproret började med att stora folkmassor retat upp sig på att ”regeringen” (i själva verket president Janukovyjtj) vägrat underteckna det associationsavtal med EU som framförhandlats. Men sen är det inte mycket som stämmer. Efter att ha nämnt massrörelsen förtränger Baud dess roll och inflytande på den fortsatta utvecklingen, liksom den omfattande kritik som fanns mot Janukovyjtj (inte minst för att hans styre utmärktes av omfattande korruption).

3. Baud skriver att det redan från början var ”tydligt hur väst underblåste situationen”, att kuppmaakarna ”fick stöd beväpnade män som talade engelska med amerikansk accent” och hänvisar till en artikel i *Der Spiegel* som nämnt ”närvaron av legosoldater från firman Academi”. Återigen en lösryckt uppgift som inte kan beläggas ordentligt och som ingen av de journalister och andra som var närvarande på plats rapporterat om. Men ändå vill Baud få oss att tro att detta är en väsentlig uppgift för förståelsen av den fortsatta utvecklingen. Fan tro’t! Detta är i stället ett bra exempel på hur man bygger upp en konspirationsteori.¹⁴

¹² Indra Ekmanis: ”Presidents aren't immune to treason convictions. Just look to Ukraine”, *World*, 10 okt. 2019.

¹³ Varför skulle de som stödjer Ukraina drivas av ”hat mot Ryssland”? Att många, särskilt i Ukraina faktiskt hatar Ryssland – vilket man inte gjort tidigare – beror på att Rysslands invasion och i synnerhet på den ryska krigföringen med terrorbombningar av civila – sjukhus, skolor, kulturella institutioner, elförsörjning m.m.... Till detta kommer vittnesmål om tortyr, våldtäkter, massgravar och kidnappning av barn ...

¹⁴ En konspirationsteori kännetecknas av att det saknas verkliga bevis och att man i stället försöker förklara skeenden som resultatet av att ganska små men inflytelserika grupper sammansvärt sig. För att bygga upp en konspirationsteori tillgrips indicier och rykten. Uppgifterna hämtas ofta från sociala media, tidningar eller andra källor (när det gäller Ukraina t ex från Ryssland och s k rysstroll). Fakta som motsäger konspirationsteorin förkastas. För en riktigt inbiten konspirationsteoretiker duger inga verkliga bevis – redan det faktum att det finns *bevis* ses som något som talar för att konspirationen är sann (de mäktiga konspiratörerna har givetvis försökt sopa igen spåren genom att uppfinna ”bevis”). Se: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Konspirationsteori>

4. Baud lägger stor vikt vid ett uppsnappat telefonsamtal mellan det amerikanska sändebudet Victoria Nuland och den amerikanske ambassadören Geoffrey Pyatt den 27 januari¹⁵, och drar slutsatsen att det ”var amerikanerna som valde ut medlemmarna i den framtida ukrainska regeringen”.¹⁶ Det är sant att de två diskuterade ukrainska politiker och föredrog Jatsenjuk. Men vad bevisar det? Det är diplomaters uppgift att hålla sig a jour med utvecklingen och även försöka påverka densamma. Är Baud så naiv att han inte tror att ryssarna hade synpunkter på proryska politiker och försökte övertyga dem att stå på sig (inte minst presidenten Janukovyjtj)?¹⁷ Och lägg märke till att Baud samtidigt konstaterar att amerikanerna och EU-politikerna inte var i fas med varandra vid den tiden, dvs att de drog åt olika håll.

Men det är värre än så: Baud ignorerar helt bakgrunden och omständigheterna. Saken är den att ukrainska politiker redan *innan* detta telefonsamtal hade förhandlat om vilka som skulle ingå i den kommande regeringen, och där hade *Janukovyjtj själv* föreslagit Jatsenjuk till posten som premiärminister!¹⁸ Detta bekräftades följande senare under de nattliga förhandlingar som ägde rum 20-21 februari (med närvaro av representanter för Frankrike, Tyskland, Polen och Ryssland). Vi återkommer till dessa förhandlingar.

Därmed bevisar telefonsamtalet ingenting om vilket inflytande amerikanerna hade på den fortsatta utvecklingen. I synnerhet bevisar det *inte* Bauds påstående att de ”valde ut medlemmarna i den framtida ukrainska regeringen, utan hänsyn till ukrainarna och européerna”.¹⁹

I själva verket är jag övertygad om att *Nulands offentliga uttalanden till stöd för demonstrationerna och hennes utdelande av bullar på Majdan i december 2013 – se fotot nedan – spelade större roll för den fortsatta utvecklingen än hennes påstådda försök att påverka ukrainska politiker. Detta eftersom det inspirerade massorna!* Det visade att deras kamp uppmärksammades långt utanför landets gränser och att det fanns en utbredd sympati för deras sak. Den sidan av saken verkar inte ens existera i Bauds tankevärld, vilket inte är särskilt förvånande: Baud, som gammal militär, ser på historien ur ett von oben-perspektiv, där massorna inte spelar någon självständig roll, men är lätta offer för manipulationer av skumma krafter.²⁰

¹⁵ Se not 3 ovan för länk till en utskrift av samtalet.

¹⁶ Det sprids flera myter om vad Nuland yttrade i detta telefonsamtal och annars. Den f d ordföranden i Sveriges Fredsråd, Agneta Norberg, skriver t ex att Nuland hörts säga ”Yats is our man” [Jats är vår man]. Något sådant yttrande finns inte i telefonsamtalet och inte heller finns det dokumenterat någon annanstans. Däremot sade hon: ”Jag tror Jats är grabben med ekonomiska erfarenheter, regeringserfarenhet”, dvs hon ansåg honom vara kvalificerad som premiärministerkandidat. Men på intet sätt framgår det att hon skulle ha haft direkt inflytande på politiken och t o m orkestrerat en statskupp, vilket Putinkramarna tillskriver henne. Däremot visar det hur man från proryskt håll tar till alla möjliga knep, i detta fall göra en höna av en fjäder för att få statskuppsteorin att framstå som trovärdig. (se: [Med historien som fiende – ordföranden i Sveriges Fredsråd](#))

¹⁷ Putin hade dagligen kontakt med den proryske presidenten Janukovitj. Putin säger det själv i SVT-dokumentären [Lögnernas diplomati](#). Och det bekräftas av den ryske författaren Michail Zygar i *Männen i Krem* som bl a skriver (s. 350): ”Enligt Dmitrij Peskov [Putins pressekreterare] ska Janukovitj ha hållit sig i ständig förbindelse med Putin, också efter att han återvänt till Kiev. De pratade med varandra över telefon flera gånger om dagen.”

¹⁸ Michail Zygar (*Männen i Krem*, s. 361) skriver: ”Efter en vecka [23 januari] erbjöd Janukovitj en av oppositionsledarna, Arsenij Jatsenjuk, att bli premiärminister och forma en nationell förtroenderegierung.”

¹⁹ En mer detaljerad redogörelse för detta ges i [Carl Mirra: Tankar om en tanklös bok om kriget i Ukraina](#) (avsnitten ”Vad hände 2014?” och ”Var det en kupp?”). Där redovisas även ryssarnas agerande, något som Baud helt håller tyst om.

²⁰ Detta omdöme gäller delvis också Richard Sakwa, som i *Frontlinje Ukraina* (2015), lägger liten vikt vid de folkliga protesterna, samtidigt som han blåser upp Nulands och högerextremisternas roll. Se: [Böcker m m om kriget i Ukraina](#)

I början av december 2013 delade Victoria Nuland och ambassadör Pyatt (till höger) ut bullar på Majdan-torget. Foto: Katja Gortjinskaja (*Kyiv Post*)

5. Efter avsnittet om Nulands telefonsamtal gör Baud en utflykt till Donbass och Krim och försöker få läsaren att tro att den ryska annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina var spontant, dvs att Ryssland inte hade med saken att göra:

Genom att hävda att upproren i Donbass och Krim var resultatet av rysk intervention dolde man att en stor del av befolkningen inte godkände störtandet av regeringen, som var både olagligt och illegitimt.

Det är helt klarlagt att maktövertagandet av Krim skedde på initiativ från Moskva och med deltagande av reguljära ryska trupper (t o m Putin har senare medgivit det), samtidigt som upproret i östra Ukraina var inspirerat och beväpnat av Ryssland och att ryska reguljära trupper senare, i augusti 2014, ingrep direkt till stöd för upprorsmännen (som från början av juli hade haft många motgångar och drivits tillbaka av de ukrainska styrkorna).²¹

Baud fortsätter med att skriva ”att en stor del av befolkningen inte godkände störtandet av regeringen, som var både olagligt och illegitimt”. Att en väsentlig del av befolkningen vid denna tidpunkt skulle ha stött Janukovyč är helt enkelt inte sant. Missnöjet med Janukovyč var stort även i östra Ukraina och på Krim. Detta visas bl a av att Pavel Gubarev, som snart skulle bli guvernör i Folkrepubliken Donetsk (DPR), sagt att Janukovyč var ”avskydd och föraktad inte bara i västra Ukraina, utan även i sydöst”.²² För en mer detaljerad redogörelse för upproren i östra Ukraina och annekteringen av Krim, se lästipsen nedan.

6. Baud återgår till Majdanupproret och skriver att starten var ”folklig och godmodig”, men att det hela snart urartade. Baud förnekar att Euromajdan var en ”demokratisk händelse” trots att enorma massor deltog och citerar ”en högerextrem journalist” som ska ha sagt ”Det som folk gillar är demokratiskt!”. Detta är givetvis ingen bra definition på vad som är demokratiskt, men att som Baud påstå att detta är ett exempel på ”den populistiska princip som ligger till grund för fascismen” är ett minst sagt dåligt argument: Skulle det vara tvärtom, dvs att det som folk *inte* gillar är demokratiskt? Nej den här typen av slappa argument som Baud använder sig av imponerar inte. Även om fascismen ofta utnyttjar sig av populism, så gör även

²¹ För detaljer, se [Annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina 2014](#).

²² Se Carl Mirra, a.a., avsnittet ”Var det en kupp?”

många andra politiska strömningar det, samtidigt som populismen inte är ett av fascismens mest typiska kännetecken. Och dessutom är fascismen i grunden *mot* demokrati!²³

7. När sedan Baud ska redogöra för den kompromissöverenskommelse som slöts mellan *samtliga* politiska partier och Janukovyjtj (och med deltagande av västmakterna och ryssarna), så tappar han fullständigt fotfästet. Han skriver:

Men strax efter att en överenskommelse nåtts med demonstranterna om att hålla ett nytt allmänt val i slutet av 2014 och få till stånd en demokratisk övergång, förändrades aktörerna. Ultranationalister och andra väststödda nynazister tog över. Det undertecknade avtalet respekterades inte och våldsamheter utbröt. Långt ifrån att vara uttryck för en demokratisk revolution var händelserna verk av radikala grupper från västra Ukraina (Galizien), som inte var representativa för alla ukrainare. Det var de som störtade president Janukovyjtj.

För det första hade det inte nåtts någon överenskommelse med *demonstranterna*, utan det var ukrainska politiker som undertecknat överenskommelsen, med amerikanskt, ryskt osv stöd. Men det är riktigt att det som satte stopp för överenskommelsen var just demonstranterna, dvs massrörelsen, som inte accepterade kompromissen, bl a för att de mycket blodiga sammanstötningarna med bl a inrikesministeriets specialtrupper *Berkut*, hade lett till att hatet mot Janukovyjtj vuxit till stormstyrka.

Så här beskriver Michail Zygar vad som hände när man försökte sälja kompromissen till massorna (*Männen i Kreml*, s 368):

När de ukrainska oppositionsledarna klev upp på scenen inför demonstranterna för att förkunna överenskommelsen med Janukovyjtj, blev de utbuade. Vladimir Klitjko, som själv ansåg sig vara oppositionens främste ledare, försökte tala, men avbröts av att en aktivist kämpade sig upp på scenen och skrek: ”Våra ledare skakar hand med mördaren! Det är en skam! Det ska inte sitta nån Janukovyjtj och styra i ett år till! Senast i morgon klockan tio ska han ha avgått!” Och hela Majdan skrek till svar. Aktivisten, som hette Volodimir Parasiuk, fortsatte: ”Om våra politiker i morgon före tio inte har gått ut och förklarat att Janukovyjtj omedelbart måste avgå, då griper vi till vapen! Det svär jag på!” I den stunden bars kistor med de stupades kroppar fram på torget, och oppositionsledarna, även Klitjko, föll på knä.

Politikerna gav alltså vika för massornas krav. Det var ingen ”statskupp, ledd av USA”, utan ett massuppror. Men det kan inte Baud inse, borgerlig reaktionär som han är – massorna är inget att ta hänsyn till, utan politiken ses i termer av konspirationer bland maktthavare och en liten sammansvuren grupp av ”nazister”. I hans värld är det ett amerikanskt sändebud (Nuland) som rycker i trådarna och med hjälp av högerextremister genomför kuppen.

Baud försöker bevisa sin statskuppsteori, dels med det ovan diskuterade telefonsamtalet mellan Nuland och amerikanske ambassadören, dels genom att citera tidskriften *L'Observateur* och ett uttalande av George Friedman, en f d vd för STRAFOR.²⁴ Minst sagt tunt. Vi får

²³ På marxistarkivet finns ett stort antal artiklar och böcker om fascismen. Exempel på artiklar av undertecknad: [Fascism - Vad är det egentligen och vad är det inte?](#) och [Borgerliga fascistteorier](#). Båda dessa artiklar nämner en bok om fascismen av journalisten Henrik Arnstad, som även ville placera Sverigedemokraterna i fascistfacket. För en grundligare genomgång av hans bok, se: [Fascism, Sverigedemokraterna och Henrik Arnstad](#). Alla artiklarna innehåller länkar till andra texter som behandlar olika aspekter av fascismen,

²⁴ George Friedman är en ungerskfödd amerikansk geopolitisk författare. Han var grundare av och ordförande i Stratfor (1996-2015), ett förlag med inriktning på strategiska säkerhetsfrågor. Därefter grundare av och ordförande i Geopolitical Futures (2015). Han har gjort sig känd för spådomar om kommande kriser och krig. Titlarna på hans senaste böcker återspeglar detta: *The Next Decade: What the World Will Look Like* (2011), *Flashpoints: The Emerging Crisis in Europe* (2015) och *he Storm Before the Calm: America's Discord, the Coming Crisis of the 2020s*(2020).

inte ens veta vilka fakta som tidskriften framfört för att underbygga statskuppsteorin (om den överhuvudtaget hade några sådana uppgifter att komma med). På detta slappa sätt kan man ”bevisa” vad som helst. Och inte blir det bättre av att Baud därefter skriver:

Till skillnad från europeiska observatörer noterade Atlantic Council, som är vänskapligt sinnat till Nato, snabbt att majdanrevolutionen hade kapats av vissa oligarker och ultranationalister.

Alltså, nu var det istället ukrainska ”oligarker och ultranationalister” som ”kapat” majdanrevolutionen. Återigen är massorna frånvarande. Baud kan inte ens göra sin version logiskt konsistent: Hux flux har en amerikansledd statskupp förvandlats till ett verk av ukrainska oligarker och ultranationalister.

8. Baud skriver att det inte var en ”demokratisk revolution”, utan enbart en ”kupp”. Något bevis för att det var en ”kupp”, utförd av en liten grupp ovanför massornas huvuden, kan dock inte Baud framlägga. Att Janukovyjtj måste avgå insåg snabbt i stort sett alla ukrainska politiker, för det skulle vara omöjligt att genomdriva kompromissen mot massornas vilja – det skulle leda till omfattande protester, kanske t o m inbördeskrig. Därför backade man och Janukovyjtj övergavs även av de flesta i hans eget parti, Regionernas parti. Han blev politiskt isolerad.

På kvällen 21 februari, när Janukovyjtj förstod att spelet var förlorat flydde han, trots att Putin uppmanade honom att stanna kvar.²⁵ Det var därför, dvs för att han övergivit sitt ämbete, som han på lördagen 22 februari avsattes av parlamentet: Alla närvarande, 328 (av totalt 447), röstade för detta, inklusive ledamöterna från Janukovitjs Regionernas parti och kommunistpartiet.²⁶

Baud fortsätter:

Därefter dömdes president Janukovyjtj, som hade blivit demokratiskt vald, för ”högförräderi” när han försvarade den konstitutionella ordningen.

Åtalet är inte särskilt märkligt, eftersom Janukovyjtj efter sin flykt försökte få Ryssland att ingripa i Ukraina, för att återge honom makten eller åtminstone få till stånd en utbrytning i östra Ukraina. Säg det den stat som inte skulle betrakta det som högförräderi.²⁷

9. Allra sist tillägger Baud:

Nationalisterna stormade de regionala förvaltningarna i norra delen av landet, medan lojalisterna i söder och öster ville upprätthålla den konstitutionella ordningen.

Märklig summering. I själva verket försökte Ukraina konsolidera den nya situationen bl a med val: presidentval i maj 2014 och parlamentsval i oktober samma år. Ryssarna däremot annekterade Krim och underblåste uppror i östra Ukraina. Detta inleddes med att proryska separatiser intog lokala regeringsbyggnader i flera större städer i östra Ukraina, däribland Sloviansk

²⁵ Om detta skriver ryssen Michail Zygar (*Männen i Kreml*, s 369):

Janukovitj ringde till Putin för att berätta att han skrivit på överenskommelsen och nu tänkte åka till Charkiv. ”Vad ska du där och göra? Stanna kvar på plats! Du håller på att förlora kontrollen över ditt land. Plundrare drar fram i Kiev. Har du blivit galen?” skrek Putin. ”Allt är under kontroll”, svarade Janukovitj. Efteråt ska Putin ha sagt ungefär följande om sin tidigare kollega: ”Att han var så otroligt korkad och feg – jag kunde inte begripa det. Jag kunde faktiskt inte se det.”

²⁶ Se Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Viktor_Yanukovich#Removal_from_presidency.

²⁷ Åtalet väcktes först i maj 2017, för att han hjälpt Ryssland att annektera ukrainskt territorium. I januari 2019 dömdes han i sin frånvaro för ”högförräderi”. Vid den tidpunkten hade kriget i östra Ukraina pågått i flera år. Se: [Ukrainsk expresident döms till fängelse](#) (*Aftonbladet*)

och Donetsk, som utropades som ”separatistiska republiker”. Är det att ”upprätthålla den konstitutionella ordningen”?²⁸

Lästips

Peter Johnsson: [Majdanupproret 2013-14](#). Även engelska Wikipedia innehåller en OK redogörelse, se: <https://en.wikipedia.org/wiki/Euromaidan>

Carl Mirra: [Tankar om en tanklös bok om kriget i Ukraina](#). Ger en detaljerad och väldokumenterad redogörelse för Majdanupproret och dess följder, inklusive inledningen av kriget i östra Ukraina, Minskavtalet m m.

Martin Fahlgren: [Annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina 2014](#). Se även: [Med historien som fiende – ordföranden i Sveriges Fredsråd](#), som handlar om en svensk Putinkramare, som redogör för Majdan på ett sätt som liknar Bauds, fast betydligt klumpigare och okunnigare, vilket fick många att reagera och hon tvingades att avgå.

Litteratur om kriget i Ukraina.

Se: [Böcker m m om kriget i Ukraina](#). Där finns även länkar till bokrecensioner m m.

För den som vill ha en heltäckande historik över kriget i Ukraina och dess bakgrund, rekommenderas *Det rysk-ukrainska kriget* av historikern Serhii Plokhy (2023).

²⁸ Se Martin Fahlgren, [Annekteringen av Krim och upproret i östra Ukraina 2014](#).